

TYÖURA MIKKELISSÄ 1963–1982

Kalevi Raussi

TYÖNI MAANMITTAUSKONTTORISSA alkoi 1.4.1963. Toimistoinsinöörin ensisijaisena tehtävänä oli rekisterikarttojen laadinnan vetäminen ja jos aikaa jäi, niin sen voi käyttää toimitusten tarkastamiseen. Rekisterikarttatyössä oli aluksi yksi kartoittaja ja kartanpiirtäjä, mutta varsin pian työhön saatiin toinen kartanpiirtäjä, jotka molemmat opetettiin myös tutkimaan kiinteistöjaotusta. Ensimmäiseksi isohkoki työksi otettiin rekisterikartan laatiminen pinta-alaltaan isosta Mikkelin maalaiskunnasta, joka ympäröi ison reikälevän tavoin Mikkeliä. Lähtöaineistoksi lainattiin verotoimistosta 1:4 000-mittakaavaiset veroluokitusilmakuvat, joista kaikki rajat ja rekisterinumerot kopioitiin piirtämällä kuultopaperille.

Maanmittauskonttorille oli joskus aiemmin hankittu työpöydiksi erittäin tukevat 1 x 2 metrin suuruiset pöydät. Viidestä pöydästä saimme ne tukevasti toisiinsa kiinnittäen 2 x 5 m:n kokoisen rekisterikarttapöydän rungon, jonka kokosimme ison piirustussalin nurkkaan. Pöydän päällystimmme kovalevyillä ja piirsimme siihen ison koordinaatograafin avulla 50 x 50 cm:n koordinaattiruudukon. Ruudut toimivat samalla rekisterikarttalehtien tulevana reunaviivoina. Maanmittaushallituksesta saimme tiedot kaikista alueelle eri tavoin mitatuista pisteistä niin, että pystyimme sijoittamaan ne veroluokitusilmakuville ja niiltä edelleen kuultopaperille tekemillemme jäljennöksille. Pisteet merkittiin myös työpöydän pinnassa olevaan koordinaatistoon ja sen jälkeen piti kuultopaperimosaiikki pisteineen sovittaa mahdollisimman hyvin pöydässä oleviin pisteisiin. Näin rekisterikartta saatiin likimäärin valtakunnalliseen koordinaatistoon.

Vaikka työpöytä oli iso, sille sopi kerrallaan vain 8 x 20 km:n suuruinen pala Mikkeliin maalaiskunnasta, jonka pituus pohjois-eteläsuunnassa oli yli 40 km ja leveys itä-länsisuunnassa hieman enemmän. Rekisterikartta oli siis koottava monessa osassa. Palojen sijoittamista koordinaatistoon vaikeutti se, että koordinaateiltaan tunnettuja pisteitä oli joillakin alueilla liian vähän. Kun Maanmittaushallitus järjesti toimistoinsinööreille täydennyskoulutuskurssin, topografisen toimiston insinööri **Veikko Nurmi** esitteli kurssilaisille yhtenä kurssilla käsitellyistä aiheista tuon edellä selostamani Mikkeliissä käyttöön ottamamme työtavan. Joitakin vuosia myöhemmin rekisterikarttojen teossa siirryttiin mittakaavaan 1:10 000 ja niiden lähtöaineistoksi tulivat peruskartan rajaelementit.

Lääninhallituksen korttelin länsikulmaan oli 1964 rakenteilla uusi valtion virastotalo, jonka kuudennesta ja seitsemännestä kerroksesta maanmittauskonttorikin sai uudet toimitilat. Kun talo kesällä 1965 valmistui, sain tehtäväkseni suunnitella maanmittauskonttorin arkiston muuton uuden talon ylimmässä kerroksessa oleviin arkistotiloihin. Asiakirjahylykköjen ja karttakaappirunkojen

Toimistoinsinöörinä Mikkelin läänin maanmittauskonttorissa.

muuttoon saimme ulkopuolista työvoimaa, mutta pahviset asiakirjalajaatitot asiakirjoineen sekä karttalaatitot karttoineen päätimme muuttaa omin voimin. Näin halusimme varmistaa sen, ettei arkisto mennyt sekaisin. Arkistoaineisto oli kannettava ullaolla olleesta vanhasta arkistosta varsin kapeita portaita pitkin alas ja ulos, siitä työntökärryillä pihan poikki uuden talon ovelle ja edelleen henkilöhissiin ja siitä uuteen arkistotilaan. Muuta mahdollisuutta ei ollut, koska uudessa talossa ei ollut ainuttakaan tavarahissiä. Kauniina kesäpäivinä koko arkisto saatiin siirrettyä uuden virastotalon ylimpään kerrokseen.

TUNTIOPETTAJANA MIKKELIN TEKNILLISESSÄ KOULUSSA

Mikkeliin perustettiin syksyllä 1964 Teknillinen koulu, jossa aluksi oli vain autotekniikan ja maanmittaustekniikan opintolinjat. Koska ensimmäisen vuoden määrärahat olivat niukat, maanmittausopetuksen havaintovälineiksi kerättiin jopa käytöstä poistettua kalustoa. Autotekniikan linja puolestaan toimi tiiviissä yhteistyössä Mikkeliissä olevan Suur-Savon Ammattikoulun kanssa.

Ensimmäisen lukuvuoden opetus hoidettiin tuntiopettajien voimin. Minäkin olin pitämässä joitakin tunteja iltaisin välittömästi

työpäivän jälkeen. Syksyllä 1965 koulu sai maanmittaustekniikan lehtorin viran ja siihen valittiin Rovaniemellä vastaavaa virkaa hoitanut lehtori **Tauno Tuominen** ja minä jatkoin lähinnä jakoteknisten ammattiaineiden sivutoimisena tuntiopettajana. Seuraavana syksynä kouluun otettiin kolmas ”maanmittausteknikoiksi aikovien” luokka ja opetustuntien määrä lisääntyi niin paljon, että kouluun tarvittiin toinen päätoiminen opettaja. Hain virkavapautta toimitoinsinöörin virastani ja sain sen 8 kuukautta kestäväen lukuvuoden ajaksi. Opetustyöni oli nyt täysipäiväistä ja lisänä olivat tuntien valmistelut ja muut opetuksen oheistyöt iltaisin. Koulun kesäloman ajan hoidin toimitoinsinöörin virkaani.

Kun syksyllä 1967 hain uudelleen virkavapautta, sitä ei minulle enää myönnetty. Niinpä minun oli erottava toimitoinsinöörin virastani, koska halusin jatkaa opettajana ja toiveena oli saada toinen lehtorin virka maanmittaustekniikan opintosuunnalle. Näin opetustyöni jatkui 8 kuukauden pätkissä kevääseen 1971 asti. Toista maanmittausalan lehtorin virkaa ei kuitenkaan siihen mennessä koululle saatu. Opetustyöni onnistui ilmeisesti oppilaidenkin mielestä hyvin, sillä he olivat ryhtyneet arvioimaan opettajiaan ja julkaisivat listansa pisteineen maanmittauslinjan 1969 kevätmonteissa. Ensimmäisessä tällaisessa vertailussa olimme tasapistein listan kärjessä matematiikkaa opettavan rehtori **Olli Vahteriston** kanssa, mutta saman vuoden ”joulutodistuksessa” minä olin yksin kärjessä. Sen jälkeen näiden listojen julkaiseminen onneksi loppui.

Koska olin eronnut Maanmittauslaitoksesta, minulla olisi ollut 1968 täysin vapaa mutta palkaton kesä. Tarvitsin kuitenkin kipeästi rahaa, sillä olin tehnyt urakkasopimuksen omakotitalon rakentamisesta maalaiskunnan puolelle Rantakylään. Niinpä hain Maanmittaushallitukselta oikeutta tehdä kesäloman aikana ylimääräisen maanmittausinsinöörin oikeuksin taksapalkkaisia toimituksia Mikkelin läänissä. Siitäpä tulikin ikimuistoinen, suorastaan lentävä kesä. Aamulla ensin rakennustyömaalle pikaisesti katsomaan, puutuuko joitakin rakennustarvikkeita ja sopimaan niiden hankinnasta. Sen jälkeen piti ajaa vauhdilla Kangasniemelle toimituspaikoille, yleensä kahta lohkomista tekemään, ja niiden jälkeen usein taas takaisin rakennustyömaalle ja vasta sen jälkeen kotiin. Toimitusten käsittelyaika päättyi elokuun puolivälissä. Kartat ja asiakirjat oli valmistettava tarkastuskuntoon syksyn ja alkutalven aikana viikonloppuisin ja iltaisin koulutöiden ohella. Vapaa-aikaa ei juuri ollut.

Omakotitalo valmistui 1968 joulukuun alkupäivinä ja pääsimme muuttamaan uuden uutukaiseen kotiimme ennen joulua. Kaikki pihastutukset ja muut kunnostustyöt jäivät seuraavaan kesään, mutta kiirettä oli silloinkin. Hain taas oikeutta tehdä maanmittaustoimituksia 1.5.–31.8.1969 välisenä aikana. Tämän Maanmittaushallituksen päätöksen valmistelijana oli 7.3.1969 toiminut tilapäinen esittelijä **Jarmo Ratia**, josta paljon myöhemmin tuli Maanmittauslaitoksen pääjohtaja. Seuraavanakin kesänä tein maanmittaustoimituksia, koska omakotitalomme rakennustyöt oli suurimmalta osalta rahoitettu vakuutusyhtiöltä ja kahdesta pankista saaduilla lainoilla.

TAKAISIN MAANMITTAUSINSINÖÖRIKSI MAANMITTAUSLAITOKSEEN

Kun valtion budjettiin vuodeksi 1971 ei saatu toista lehtorin virkaa ja kun yksi taksapalkkaisen maanmittausinsinöörin virka Mikkelin läänissä vapautui, päätin hakeutua takaisin Maanmittauslaitokseen. Niinpä sain 1.4.1971 Maanmittaushallituksen määräyksen hoitamaan 1.5.1971 alkaen kolmannen palkkausluokan maanmittausinsinöörin virkaa Mikkelin läänissä. Työpiiriksi sain Kangasniemen ja noin puolet Haukivuoren kunnasta. Virka-apulaiseni palkkasin keväällä maanmittausteknikoksi valmistuneen **Leo Ripatin**, joka maastotöiden lisäksi myös piirsi töistään kartat ja laati myös toimitusten asiakirjoja. Minä pidin kaikki toimituskokoukset, koska teknikoilla ei silloin vielä ollut itsenäistä lohkomoisoikeutta. Opetustyöni Teknillisessä koulussa muuttui sivutoimiseksi.

Vuoden 1971 touko- joulukuun aikana ehdin Leo Ripatin avustuksella käsitellä ja lopettaa 5 pienehköä halkomista, yhden vesijätön jaon, 181 lohkomista, 2 tilusvaihtoa, 5 erillistä rajankäyntiä, 4 yksityistietoimitusta, 2 rasitetoimitusta ja 8 muuta toimitusta eli yhteensä 208 toimitusta. Lisäksi vuoden 1972 alussa työskentelin tammikuun ajan kuukausipalkkaisena tilapäisenä toimihenkilönä Mikkelin maanmittauskonttorissa.

MAANMITTAUSLAITOKSEN ORGANISAATIOUUDISTUS

Maanmittauslaitoksen organisaatiouudistus tuli voimaan 1.5.1972. Kaikki taksapalkalla työskennelleet maanmittausinsinöörit apulaisneen siirrettiin kuukausipalkkaisiin maanmittaustoimistoihin. Mikkelin maanmittaustoimistoon liitettiin myös Mikkellisä ennestään ollut Maanmittauslaitoksen kaavoitustoimisto, jonka johtajana oli **Tuomo Silvennoinen**. Häntä ei kuitenkaan nimitetty uuden huomattavasti suuremman maanmittaustoimiston piiri-insinööriksi, koska vanhimmat entiset taksamaanmittarit olivat virkaiältään häntä huomattavasti vanhempia. Niinpä toimiston johtajaksi nimitettiin **Mauri Siltalehto**.

Sain määräyksen ja siihen liittyvän valtakirjan A 28 -palkkausluokkaan kuuluvaan maanmittausinsinöörin virkaan toimipaik-

Oma työryhmä.

kanani Mikkelin maanmittaustoimisto. Työryhmääni kuuluivat aluksi maanmittausteknikot **Veijo Kaipainen** ja **Heikki Einämö**, toimitusvalmistelijana kartanpiirtäjä **Pirkko Rouhiainen** sekä entinen rintamaveteraani ja kokenut kartoittaja **Vainö Lahikainen**, joka jäi sairaseläkkeelle vuoden 1975 alussa.

Vuoden 1977 lopulla toiseksi toimitusvalmistelijaksi tuli vielä **Paula Häkkinen**. Pääsiallisesti työalueeksemme tuli edelleenkin Kangasniemen kunta ja sen lisäalueeksi pieni Anttolan kunta, mutta yksittäisiä toimituksia sain tehtäväkseni myös Mikkelin maalaiskunnasta ja Ristiinasta.

Aiemmin taksatöitä tehneet maanmittausinsinöörit olivat saaneet pientä kuukausipalkkaa, joka valtion palkka-asteikolla oli sama kuin alimman palkkausluokan siivoojilla. Pääosa palkasta oli perustunut tehtyjen töiden määrään. Organisaatiouudistus aiheutti sen, että sellaisissa hyvissä työpiireissä, joissa oli paljon tonttien lohkomisia, ahkerasti töitä tehneen toimitusinsinöörin vuosiansio saattoi uudistuksen jälkeen pudota jopa lähes puoleen entisestä. Huonotuottoista työpiiriä hoitaneen maanmittausinsinöörin vuosiansio säilyi suunnilleen ennallaan.

Pääosa maanmittaustoimistosta aloitti toimintansa Mikkelin tuomiokirkkoa vastapäätä olevassa talossa, mutta kaavoitustoimiston henkilökunta sekä minun ja **Heikki Parkkisen** maanmittaustoimituksia tekevät työryhmät sijoituivat viereisessä korttelissa olevaan valtion virastotaloon, jossa maanmittauskonttori ja maanmittaustoimiston kaavoitusyksikkö ennestäänkin olivat. Kun Mikkelin varuskunnan toiminnat siirtyivät pois vanhalta kasarmialueelta, saneerattuihin entisiin kasarmirakennuksiin muutti ensimmäisenä Mikkelin Teknillisen koulun maanmittaustekniikan opintosuunta ja pari vuotta sen jälkeen muu koulu. Seuraavat tarkoituksiinsa sopiviksi saneeratut tilat omasta rakennuksestaan saivat 1.5.1975 maanmittauskonttori, maanmittaustoimisto ja Itä-Suomen maanjako-oikeus.

Vuodesta 1972 syksyyn 1976 päätyöni oli erilaisten maanmittaustoimitusten tekeminen, mutta myös sivutoiminen opetustyö lukukausien aikana teknillisessä oppilaitoksessa jatkui koko ajan. Vuonna 1973 Maanmittaushallitus nimesi minut kaikkien maanmittauskonttoreiden ja maanmittaustoimistojen kartanpiirtäjien ja toimistoapulaisten työpaikoilla tapahtuneen täydennyskoulutuksen suunnittelijaksi ja koulutustilaisuuksien vetäjäksi. Näihin koulutustapahtumiin vuosien 1973–1975 aikana osallistui yhteensä noin 350 henkilöä.

Vihdoin 1975 Teknillinen oppilaitos sai määrärahan toiseen maanmittaustekniikan linjan lehtorin virkaan. Koska virkaan hakijoitakin oli, oppilaat valittiin syksyllä alkavalle uudelle lukuvuodelle, mutta viime tingassa kaikki hakijat peruuttivat hakemuksensa. Kun uusilla oppilailla ei ollut opettajaa, minua pyydettiin tilanteen pelastajaksi. Lyhyen miettimisen ja parin puhelinkeskustelun jälkeen lähetin virkavapausanomuksen ja sain 24.8.1976 päivätyn Maanmittaushallituksen päätöksen virkavapauden myöntämisestä 1.10.1976–31.5.1977 väliseksi ajaksi. Syyskuun opetustyön hoidin maanmittaustoimistosta saamani vuosiloman aikana. Näin minulle tuli kuudes lukuvuosi maanmittausteknikkojen päätoimisena tun-

tiopettajana. Kun aikanaan pääsin eläkkeelle, ei näitä kuutta työvuotta luettu eläkkeeseen oikeuttavana aikaan, koska työsuhteeni katkesi aina jokaisen 8 kuukauden pituisen lukuvuoden jälkeen. Sivutoiminen opetustyö Teknillisessä oppilaitoksessa päättyi keväällä 1981.

Maanmittaustoimitusten toimitusinsinöörin tehtävät jatkuivat kevään 1977 jälkeen maaliskuun loppuun vuonna 1982. Tämän työn katkaisi puhelinkeskustelun jälkeen 6.1.1981 saamani Maanmittaushallituksen määräys tulla 1.2.1982 alkaen 2 kuukauden ajaksi Helsinkiin tilapäiseksi *toimitusinsinööriksi kiinteistöosaston kiinteistötoimistoon* kirjoittamaan uusia määräyksiä ja ohjeita kuntien tielautakunnille siitä, miten niiden tulee menetellä yksityisistä teistä annetun lain mukaisissa tielautakunnan toimituksissa. Uudet ohjeet oli jo kertaalleen kirjoitettu, mutta niitä ei kollegiossa hyväksytty liian vaikeaselkoisina. Minun tehtävänäni oli kirjoittaa uudet ohjeet mahdollisimman selkokielisiksi ja ymmärrettäviksi.

Kun työni alustavasti valmistui, se otettiin kollegion käsittelyyn. Pääjohtaja **Lauri Kantee** oli lukenut tekstin perusteellisesti ja löytänyt sieltä vielä useita korjattavia kohtia, joten sain tekstin tarvittavilta osin korjattavaksi. Toisella käsittelykierröksellä korjattu teksti hyväksyttiin. "Maanmittaushallituksen määräykset tielautakunnalle yksityisistä teistä annetussa laissa tarkoitetuista tielautakunnan toimituksista" annettiin 21.4.1981 ja ne tulivat voimaan 1.7.1981. Toimitusinsinöörinä toimiessani tehtäväkseni tuli myös sellaisia toimituksia, jotka tavalla tai toisella poikkesivat tavanomaisista. Tällaisia olivat mm. Kangasniemellä Hokanniemen jakokunnan yhteisten saarien selvittely, ison tilan halkominen kymmeneen osaan, vesijätön jaon jakoperusteesta syntynyt kiista maanmittauskonttorin kanssa, yksityistietoimitus, jossa suurimpana tien käyttäjänä oli tanssilava asiakkaineen ja pari sellaista toimitusta, joissa apuna tarvittiin myös poliisia. Selostukset näistä toimituksista voit lukea Maankäytön web-sivustosta.

VIRKAURANI MIKKELIN MAANMITTAUSTOIMISTOSSA PÄÄTTYI

Mauri Siltalehdon jäätyä 1982 eläkkeelle toimiston piiri-insinööriksi nimettiin Tuomo Silvennoinen. Minäkin hain näin vapautunutta apulaispiiri-insinöörin virkaa. Asiaa käsitellessään Maanmittaushallitus äänestyksen jälkeen asetti Heikki Parkkisen ensimmäiselle sijalle ja maa- ja metsätalousministeriö nimitti hänet 1.4.1982 alkaen Mikkelin maanmittaustoimiston apulaispiiri-insinööriksi. Koska virkaurani Mikkeliä näin katkesi, ryhdyin etsimään kokonaan uutta työtä Maanmittauslaitoksessa.

Kirjoitukseen liittyvä lisäosa on ladattavissa osoitteesta www.maankaytto.fi/arkisto/mk314.php napsauttamalla Kalevi Raussin artikkelin yhteydessä olevaa tiedostolinkkiä.

**Emeritus yli-insinööri
Kauko Kalevi Raussi on
syntynyt 20.4.1935 Elimäellä
ja asuu nykyään Helsingissä.**

Sähköposti: kalevi.raussi@saunalahti.fi